

Inhoudsopgave

1	De oorsprong van Japan en het shintoïsme	1
1.1	Inleiding	1
1.2	Het shintoïsme, een natuurgodsdient	4
2	De komst van het boeddhisme, de Nara-periode (710-794) en de Heian-periode (794-1192)	11
2.1	De komst van het boeddhisme	13
2.2	De Nara-periode	16
2.3	De Heian-periode	18
3	De Kamakura-periode (1192-1333)	21
3.1	Over paarden, offerplaatjes en boogschutters	21
3.2	Hofdames, intriges en literatuur	24
3.3	De opkomst van de krijgersklasse: de overwinning van de Minamoto op de Taira	28
3.4	De Kamakura- <i>bakufu</i>	32
4	De Muromachi-periode (1336-1573)	35
4.1	Het zenboeddhisme en de krijgersklasse	36
4.2	De opkomst van de Ashikaga-clan	39
4.3	Japan verenigd: Nobunaga Oda	42
4.4	Japan verenigd: Hideyoshi Toyotomi	47
5	De Tokugawa-periode (1603-1867)	49
5.1	Ieyasu Tokugawa: het leggen van een fundament	49
5.2	Over Musashi en de maatregelen van Ieyasu	51
5.3	De standenmaatschappij	56
5.4	De afsluiting van Japan door de komst van buitenlanders en het christendom	58
5.5	De 47 <i>Rōnin</i> en de plaats van de Japanse krijger in de Tokugawa-periode	60
5.6	Over <i>bujutsu</i> en <i>budō</i>	66
5.7	Het neo-confucianisme: de ideologie van de Tokugawa-periode	69

5.8	Van <i>bujutsu</i> naar <i>budō</i>	71
5.9	Handel en economie tijdens de Tokugawa-periode	75
5.10	Dreiging uit het Westen	77
5.11	De Opiumoorlogen	79
6	Het einde van de Tokugawa-periode: de bakumatsu	81
6.1	Deshima en de handelsrelatie met de Nederlanders	81
6.2	De Zwarte Schepen van commodore Perry	85
6.3	Van onvrede naar verzet	86
6.4	<i>Sonnō jōi</i>	88
6.5	Fukuzawa: voorstanders van een westers model	91
6.6	Thomas Glover en de Chōshū Vijf	100
6.7	Verdere ontwikkelingen in Chōshū en Satsuma	104
7	De Meiji Revolutie (1867-1868)	111
7.1	De Meiji-regering: de eerste jaren	113
7.2	Economie, handel en industrie tijdens de Meiji-periode	117
7.3	Hoe de samoerai hun zwaarden kwijtraakten	119
8	Van Meiji naar Taishō	125
8.1	Het ontstaan van politieke bewegingen	125
8.2	Een conservatieve grondwet	128
8.3	Een culturele omslag	131
8.4	Het nationalisme en het buitenland	133
8.5	<i>Shishi</i> , <i>yakuza</i> en politiek geweld tijdens de Meiji-periode	137
8.6	De uitvinding van <i>bushidō</i> als erecode	144
8.7	Inazō Nitobe en <i>bushidō</i> als nationale essentie	148
8.8	De Dai Nippon Butoku Kai	152
9	Van Taishō naar Tweede Wereldoorlog	155
9.1	De Taishō crisis	162
9.2	Van Hara Kei tot de beurskrach	165
9.3	Het Mantsjoerije Incident	169
9.4	Totalitair Japan	172
9.5	De koloniale gebieden en het excessieve geweld van de Japanse troepen	176

10 Afrekenen met het verleden	181
10.1 Het Manhattan Project	184
10.2 Het Tokyo Oorlogstribunaal	187
10.3 Epiloog: een bom genaamd Hood	192
11 Het nieuwe Japan: een democratie naar westers model?	197
11.1 Shigeru Yoshida en het anticommunisme	198
11.2 Benedict's schaamte	201
11.3 Japan: het raadsel van een stille wereldmacht	206
11.4 De continuïteit van de macht	209
11.5 Het economische wonder van Japan	213
11.6 Sony	216
12 De tweede openstelling van Japan	219
12.1 Amerikaanse expats	220
12.2 Donald Richie en zijn vrienden	223
12.3 Yukio Mishima: de jonge jaren	228
12.4 Van dandy tot patriot	231
12.5 John Nathan en Zato Ichi, de blinde zwaardman	237
12.6 Ian Buruma en het experimentele theater	242
13 Modern <i>budo</i> en <i>zen</i> vinden hun weg in het Westen	245
13.1 Judo en karate worden populair	245
13.2 Judo en karate: de wedstrijden	248
13.3 Krijgskunst en zen: Herrigel en Dürckheim	252
13.4 Zenboeddhisme binnen de populaire cultuur	257
14 Sommige dingen veranderen niet	263
14.1 <i>Yakuza</i> , ultranationalisten en politiek geweld na de Tweede Wereldoorlog	263
14.2 De Yasukuni-schrijn	271
14.3 De Aum Shinrikyo en andere rampen	273
14.4 De wonderbaarlijke ontsnapping van Carlos Ghosn uit de klauwen van Nissan en justitie	279
14.5 Shinzō Abe, een zelfmoord en een ultranationalistische school	283

15 Conclusies voor het hier en nu	287
15.1 Haruki Murakami en de muur waartegen eieren botsen	288
15.2 De oorlog tussen culturen en ideologieën	292
15.3 De kalender, de hemel en de wetenschappelijke revolutie	294
15.4 De kanteling	297
15.5 De deugdedhiek van Benedict	300
15.6 Samenvatting	303
15.7 Moderniteit en <i>dharma</i>	305
15.8 Tot slot	309
Bijlage A - Verklarende woordenlijst	314
Bijlage B - Geraadpleegde bronnen	315